

Földadósabályozás.

Alig lehetne fontosabb ügye ez idők szert az államkincstárnak, és az ország egyes földbirtokosainak, mint a földadónak arányos és igazságos szabályozása. De fájdalom, hogy míg a pénzügyminiszter, — talán azon hiedelemben, hogy csakis a földbirtoknak tulságos megadóztatásával mentheti meg az állam sülyedező hajóját, — saját és nagyrészen tájékozatlan és megbízhatlan közegeivel, egy oldalulag készített a legfontosabb becslési munkálatokat; addig a földbirtokosok, az ország legnagyobb részén, és legtöbb vidékén, az új kataszteri miveletek végrehajtásánál nem érdeklődtek annyira, mint az ügy fontossága megkívánta volna.

Mutatja az országos közönyt azon tény, miszerint eltűnt az ország földbirtokos osztálya, hogy a p. u. miniszter, az 1875. évi VII. t. cz. 36. 37. és 38-ik §-ának világos rendelkezete ellenére, a földbirtokosok érdekét képviselő választott járásbecslők mellözésével hajtatta végre, az 1877 év tavaszán megindított becslési miveleteket, vagy a mint elneveztek az első helyszínelést, — és eltűnt, hogy a két hónap alatt keresztülhajtott második helyszínelés után, megrendeltetett az osztálybasorozás a nélkül, hogy a járásbecslők által tanulmányozhattak volna, hogy a talaj, a földközéletek, az évi termés, a gazdálkodási rendszer, a trágya, kezi és igás napszám, a fuvarbér, a vetőmag mennyisége, a piaci és helyi árak, a viszonylagos távolság s egyéb gazdasági s helyi viszonyok és adatok, a tényállásnak megfelelőleg és helyimínőségnek, — helyesen vételek-e fel az illető kir. becslobiztosok által, vagy sem?

Ezen törvényellenes miniszteri intézkedés és eljárás ellen, volt ugyan egy pár felszólalás a sajtóban is, azonban úgy látszik, miként az akkor felszólalók, — vagy azért, mert a p. u. miniszter kitalálta helyezte, hogy a választott járásbecslők megfogták ismerkedni osztálybasorozás alatt, a sokféle tényezővel, — vagy azért, mert előre is látták hogy felszólalás nem sok eredményre vezet, — elhallgattak, és nem kísérték kellő fegyvellemmel a másik igen fontos földadó szabályozási miveletet, az egyes földrésztletek osztálybasorozását.

Az osztályosozási mivelet ma már az egész országban befejeztnek mondatik, és a tapasztalat azt igazolja; miként vajmi kevés választott járásbecslő cisekedhetik azzal, hogy a végrehajtott osztálybasorozás folyama alatt megismerkedhetett volna, azon sokféle tényezővel, melyeket a kir. becslobiztos, az első helyszínelés alkalmával, három hosszú éven át járásban egyoldalulag összeszerzett. Ezt előre következtetni lehetett, részint azon tény körülményből, hogy magával az osztálybasorozással nagyon elfoglaltatva a választott járásbecslő; nem juthatott ideje a becslobiztos helyszínelési munkálatok tanulmányozására; — részint a p. u. miniszter 1879 évi 33626 sz. a. kelt körrendeletéből, melyben utasítja saját közegeit, hogy a tisztajóvedelmi fokozatokat, az osztályok jelzésére, már az első helyszínelés alatt kitzított mintaterek körülírása mellett, lehet a legrovidebb idő alatt megállapításák, hogy azok eredményei azon év augusztus havá végéig hozzá bemutatathók lehessenek. A helyszínelési munkálatok tehát, — melyek a tanulmány tárgyát tették volna, — 1879 ik év szeptember elsején, — mikor az osztálybasorozási munkálatok megkezdettek, már nem voltak a becslobiztosoknál, és így nem is tanulmányozhatták azokat a választott járásbecslők.

De ezenkívül eset van rá, hogy mikor a

a helyszínelési munkálatokhoz tartozó sokféle tényezőket, tanulmányozás végett kérte a választott járásbecslő; azok se a kir. becslobiztos, sem az ez okon emelt panaszkövetkeztében az illetékes kerületi kataszteri igazgatóság által meg nem mutatattak.

Ezekből következtethető tehát, miszerint a p. u. miniszternek, nem csak hogy nem volt komoly szándéka, a választott járásbecslőkkel alaposan megismertetni a becslési eljárást, sőt nem is akarta, hogy azok az osztálybasorozás előtt, a alatt és után behatoljanak a becslési miveletek titkaiba, nehogy észrevegyék a hiányokat és elkövetett hibákat és nyomára jöjjenek azon valótlan adatoknak, a melyeket első helyszínelés alkalmával a kir. becslobiztosok munkálatuk alapjául felvettek, és a melyeknek alapján egyoldalulag osztálybasorozást törekedtek.

Ezen titkolódzó eljárásnak lett folyománya az, hogy mikor az osztálybasorozási utasítás 9-ik §-a értelmében, minden minőségű osztály képviselőjére alkalmas mintatér, egy ugyanazon község határában több helyen volt felállítandó, és több dülőben fel is lett állítva: a becslobiztosok azon községben, — hol a sorozás kezdetét vette, — a miveletési ágánként és osztályonként felállított és megállapított mintaterek megállapításába, a választott járásbecslő nem befolyt, hanem megbotamulta azokat. Befolyt megbotamulta! mert nem értette meg, és meg sem fogja érthetni soha, — hacsak a helyimínőség többi tényezőit is nem ismeri, — hogy mikép lehetett pl. a homoktalajon, az agyagtalajon és a sziktalajon, — egy tisztajóvedelmi tételnek megfelelő osztálymintatérrel jelezni s azon mintaterekhez osztályba sorozni.

De ez még sem lett volna oly rendkívüli nagy baj, mert a rendes választott járásbecslő, módjával megmagyarázhatta volna magának és gyakorlatból tanulmányozhatta volna az érthetetlen mivelet alapokait, s a becslobiztosok 3-ik községében már örökösített volna a földbirtokosok birtokrésztletei arányos osztályozása felett, és feltehető: hogy ha a járás minden községét ugyanazon becslobiztos és választott járásbecslő sorozták volna, az észlelhető osztálybasorozási hibáknak fele vagy harmada tapasztalható nem lett volna. Amde mert az osztálybasorozást siettetni kellett: a p. u. miniszter 1880. év május 15-én 31.647 sz. a. körrendeletet bocsátott ki a kir. kataszteri igazgatóságokhoz, melyben a járásonként szük ségessé vált pót becslobiztosok számának meghatározását és a választott pót-járásbecslobiztosok előállítását rendelte el.

A körrendelet szóról szóra végrehajthatott: minden becslobiztosban előállítottak a kir. pót-becslobiztosok, s kényszerűségből megválasztottak a pót-járásbecslobiztosok, s mindjárt akadt olyan becslobiztos, a hol 7 kir. becslobiztos és 7 választott járásbecslő működött egyzszerre, akkor, mikor a földadó szabályozási törvény szellem s betűje egyaránt tiltja az ilyen eljárást. A törvény minden becslobiztosra csak egy kinevezést és egy választott becslobiztosra is, a helyettes csak a rendes becslobiztos akadályoztatása esetén alkalmazható. A törvény, az abban keresztülített alapeszménél fogva, a becslobiztos és osztálybasorozást mindvégig az említett két becslobiztosra bizza.

Mindezekre a p. u. miniszter semmit sem adva 1880. nyaratól 1882. év végéig foglalkoztatta, a legnagyobb részben gyakorlatlan és megbízhatatlan pót-becslobiztosait, és csináltatott egy olyan osztálybasorozási munkálatot, melyet a rendes becslobiztosok csak akkor igazíthatnának ki, ha a helyszínelési munká-

latokat együttesen elől kezdenék és a járást egészen utoljára osztályoznák.

Példa van rá, nem egy, két, hanem nagyon sok becslobiztosban, hogy a járásbeli községek osztálybasorozásánál, nem található fel, az annyira kívánatos és igazságos osztályozási arány; mert az egyik községet az egyik, a másik községet a másik kincstári becslobiztos osztályozta: a két egymással határos községben ugyanazon közlekedési mód, piaci távolság és gazdálkodási rendszer mellett, ugyanazon fekvésű és vegyületű talajon, az egyik kincstári becslobiztos 70 kros, a másik 3 frt 90 kros tiszta jóvedelemmel szántókat; — az egyik 45 kros, a másik 3 frtos tiszta jóvedelemmel ugyancsak szántókat; továbbá az egyik 35 kros, a másik 3 frtos tiszta jóvedelemmel kaszálókat; azután az egyik 30 kros tiszta jóvedelemmel nádas, a másik 1 frt 80 kros és 70 kros tiszta jóvedelemmel szántó; végre az egyik terméket leut, a másik 80 kros tiszta jóvedelemmel legelőt sorozott. Mikor pedig a rendes kincstári becslobiztos, az általa nem osztályozott községek felülvizsgálatára kiküldetett, s a 3-6 hónapig tartó osztálybasorozási munkálatot — nem adatván neki elegendő idő a részletes vizsgálatra, — egy oldalul a helyszínelési munkálatát nyomán két hét alatt annyira össze zavarta: hogy nem csak a két egymással mellett eső dülőben, hanem a két egymással mellett eső birtokrésztleteknél sem található meg, az annyira kívánatos és igazságos osztályozási arány.

De példa van arra is, mikép a rendes kincstári becslobiztos által végzett reambulational, azért mert a szántók közt szörványosnák a pót-szótavetemények is találhatók voltak, a már 3 frt 90 kros tiszta jóvedelemmel osztályozott szántót — hiába magyarázták a községi biztosságtagok, hogy azon káposztás birtokrésztletek nem kerti mivelettel használnak állandóan, — hiába igazolta maga a meg tekintett birtokrésztlet, hogy mellette közvetlenül, egyik oldalt luczerna, másik oldalt rozsvetés volt található: — 12 frt tisztajóvedelemmel kerti szorvata a kincstári becslobiztos. Sőt példa van arra is, miként felülvizsgálatnál, talán azért, mert az illető község tisztajóvedelmek keveselvetett, a már besoroztatott határában, a szántó miveletiságnál, egy olyan osztályt állított fel a rendes kincstári becslobiztos, melyet három hosszú évi helyszínelés alatt, találni képes nem volt. Ezen minden indoklás és talajleírás nélkül felállításával és sorozásával: — ez erekkkel emelkedett a község tisztajóvedelmé.

Mindezek csak parányi részcskéit tesz az azon sok osztálybasorozási hibáknak, melyeket a p. u. miniszter 1880 évi május 15-én 31.647 sz. a. kibocsátott körrendeletének végrehajtása idézett elő. És mindezeket észlelhetők azon járási földadóbiztosságok, melyek a kataszteri miveletek iránt érdeklődtek, és a tapasztalt kijátszások dacára is, belebocsátottak az osztálybasorozási miveletek vizsgálatába és elbírálásába.

Nagyon kívánatos lett volna, hogy ha, csak az ennyiben is elsorolt osztálybasorozási hibák felett, tárgyalást és intézkedést tehetek volna, a becslobiztosok földadóbiztosságai; de országzszerre tapasztalható volt, miként épen úgy mint a választott járásbecslőktől: a becslobiztosok földadóbiztosságaitól is megtárgyaltatott a mód és idő arra nézve, hogy az osztálybasorozási miveleteket részletesen megvizsgálhassák, és alaposan elbírálhassák. Epen azért ezidők szerint, az ország földbirtokos osztályának, csakis a kataszteri második forumhoz irányulván reménykedése: hihető és reményelhető, a nyilvánosságterére hozott hibá-

kat, figyelemre méltatják, a földadósabályozásnál második bírálhatóságot gyakorló kerületi földadóbiztosságok, és nem engedik magokat a kincstári közegek által vezetett, s a p. u. miniszteri rendeletek által kijátszati, hanem támaszkodva a törvényben lefektetett jogaikra: mind a tisztajóvedelmeket, mind az osztálybasorozási miveletek tárgyalásánál, tekintetbe fogják venni, a községi kataszteri biztosságok észrevételeit és a járási földadóbiztosságok határozatait; s a hol az osztályba sorozási hiba felmerül, ott törvényes és igazságos vizsgálatot tartván: elbírálják a p. u. miniszter titkolódzó, s az országra roppant károsodást előidéző, fentebb jelzett törvényellenes eljárását. Hogy a kataszteri közegek, és a p. u. miniszter, mimódon nehezítették meg a járási földadó biztosságok bírálkodását: arra a következő cikkek elég megvilágítást fognak szolgáltatni.

Kovács Sándor földadó-biztossági tag.

Előfizetési felhívás

„DEBRECZEN“

politikai, társadalmi és közgazdasági hírlapra. April 1-jén új évfolyam kezdődvén, felhívjuk azon t. olvasóinkat, kiknek megrendelése lejár, az előfizetés megújítására.

A „Debreczen“ megjelen naponként péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:

Felére 5 frt — kr.

Negyedévre 2, 50

Hirdetések a legutányosabb árak mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Tisztelettel kérjük a t. olvasókat, hogy a lapra becses megrendeléseket mielőbb méltóztassanak megtenni, hogy a szétküldésben akadály ne történjen.

Előfizetések és hirdetések a lap részére Debreczenben (Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház) KUTASI IMRE könyvnyomdája küldendők. Helyben előfizetheti TELEGI K. LAJOS és IFJ. CSÁTHY KÁROLY urak könyvkereskedésében is.

A „DEBRECZEN“ kiadóhivatala.

Helyi hírek.

* Első aprilist, — a bolondok hónapját éltük át tegnap, azonban úgy látjuk, hogy aprilis — a milyen bohó — kijátszotta minden kártyáját márciusban. Gyönyörű szép, verőfényes nappal köszöntött be s „Első aprilis“ csalóka jellemének dacára sem hiába csalta ki a nagy piacz járdáin öreget, aprót, hölgyet és gavallert; mindvégig derült, kedves napunk volt. Ez volt az első tavaszi nap, 1883-ban. Jó jel az érkező csángókra nézve is, hogy ily szép tavasznap fogadja az új haza határán. Ideje is, hogy most már vége legyen a télnek s mi öregek is megifjodjunk azon évszak élvezetében, mely az évnek ifjúsága!

* Estélyek. Mult szombaton, márczius 31-én két vigalom tartott városunkban: egyik a honvéd tisztek estélye, a mely mulatság — dacára annak, hogy Mars fia ugyancsak értenek a legerősebb női szív erődjének megostromlásához — épen a hölgyek részvétlensége miatt... nem igen sikerült. 5-6 hölgy jelent meg s így az érdekesnek ígérkezett estély csakhamar véget ért. — Több szerencsével járt a dalegylet estélye, mely a „Korona“ vendéglő jó hírű termében igen szép és válogatott közönséget vonzott. Érdemes volt eljőnni, mert a dalár urak valóban összevágó s szabatosan kivitt produkciókkal gyönyörködtek s el-

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

A kalissa.*

(Fol E. után.)

I.

Egy francia.

Kevéssel Algir meghódítása után egy francia ifju érkezett ide. A kormánytól hozott sürgős ügyiratokat Clausel ezredeshez Torval Emilnek hívták.

Emil husz éves, vig ficzkó levén, szegény özvegy anyja akarata ellenére állt be katonának; pedig egyetlen gyermekén kívül nem volt senkije a világon. Eltávozásakor boros előérzet fogta el a szegény anyját; mintha valami benső hang azt susogta volna neki, hogy soha többé ezután nem fogja látni édes Emiljét, szeretett gyermekét s könyves szemekkel hevesen zárva keblére, kérte: ne hagyja el; de egy császári régi katona fia s egyez lelkéből katona levén, válaszul csak mellét mutatta, melyen nem ragyogott még egy árva érdemjel sem... Aztán elindult.

Mihelyt átadta Torval Emil ezredesének az iratokat, lakását Lemmel özvegyénél, egy nagyon gazdag zsidónőnél jelölték ki.

Eloolvasta az utca nevet: Sougeldorf edid (új utca) oda ment s egy gyönyörű

* A kalissa héber szó lábbeli lehaszt, levétést jelent. Ha egy férfi meghal s özvegyet, gyermeket hagy hátra, fivérének nőül kell vennie az özvegyt, hogy az irás szavai szerint, felémelje az ő fivérének családját. De ha valami előreláthatatlan akadály, vagy szeszélyből nem akarná nőül venni, az özvegy rabbi elő hívhatja s több tann jelenlétében megkérdezi tőle, hogy fel akarja-e emelni az ő fivérének családját. Ha tagadólag felel, akkor veszik elő sja a kalissának nevezett szertartást. Szerk.

ház elé érve, kopogtatott; egy vén asszony nyitotta fel.

— Itt lakik özvegy Lemmel? Megszokásból-e, vagy véletlenül, francziául kérdezte. — Igen, uram! — felelt a nő, ugyanazon nyelven.

Csodálkozva így kiált fel Emil: — Hát francia nő kegyed?

— S hozzá még, marseillesi vagyok, vitéz ur, — válaszol az öreg asszony mosolygva, ott születtem én a mazade-utczában; Margaridának hívnak, szolgálatára.

— Hogy van mégis itt? — kérdezé tovább Emil, miközben egy nagy oszlopos udvaron haladtak végig.

— Egyszer a tengerparton járkáltam, egy algir kalóz elfogott, dacára fájdalom kiáltásaimnak és eladott urnóm nagyapjának... Annak most... hatvan esztendeje lehet...

— S még nem felejté el anyanyelvét!

— Oh nem, mert eleinte urnóm nagyapját, Arodi Sámuel, aztán pedig Mariámot tanítottam francziául.

— Ki az a Mariám?

— Urnóm, — felelt Margarida.

— Urnöje szép? — kérdi hirtelen Emil; fiatal, szőke, vagy barna, kicsi, vagy nagy, kövér, vagy sovány? de feleljen hát, feleljen!... Leány még, vagy asszony?

Erre a sok kérdésre, melyet az öreg Margarida hiában akart beszűntetni, komolyan ennyit mondott:

— Se nem leány, se nem asszony, hanem özvegy Lemmelé.

— Vezessen mindjárt hozzá, — ugymond Emil s ujjával rendbehozta haját s gallérját; mondja meg neki, hogy egy fiatal franczia tiszt, Torval Emil, szeretné tiszteletet tenni.

— Nem Francziaországban vagyunk, fiatal ember! — felelt Margarida s kardja marko-

latánál fogva visszatartotta. Özvegy Lemmelé nem fogad el látogatást senkitől.

— Ah, az már más! — viszonzá Emil, kissé csalódva és követte a rabszolganőt, ki őt egy szobába vezette.

II.

A terasz.

Margarida ajtót nyitva, bevezette Torval Emil az ebédlőbe. Nagy terem volt ez, szőnyeg nélkül, falai fehérek s oly simák, mint az elefantsont, butor sehol; de köröskörül puha ülőkek voltak elhelyezve, róluk az arany himzész egész a földig ért.

A terem közepén, egy szandál faasztalra piübből, tengeri kalácsból, datolya- s fűgéből álló reggeli volt terítve. Csak egy teríték volt az asztalon.

— Ez urnóm reggelije, mondja az öreg rabszolganő; ön nyugodtan hozzá láthat, ő nem fogja önt háborgatni.

(Folyt. köv.)

Vándorló eszmék.

Mint a hogy egy-egy csillagot száz vándor is a magáéknak vél s szerinte irányozza utait, úgy merül fel a költészetben egy-egy szép gondolat más más korban, más más költők dalában.

Menyire ösmeretes Heine örök-szép régi dala, melyben az ifju szeretett egy leányt, ki ismét mást szeret —

Es ist eine alte Geschichte, Doch bleibt sie immer neu!

Es sokkal előbb éneklé már az ókori Rómában Horác is a csalatkozothoz:

Insignem tenui fronte Lycorida Cyri torret amor, — Cyrus in asperam

Declinat Pholoon... Sed prius Apulis Ingentor capreae lupis,

Quam turpi Pholoe peccet adultero.

Igy Horác, így Heine s Tóth Kálmánál is szépen csendül meg e bánatos eszme abban a szép dalban, melynek refraineje: „Minek is van a szív s a szívben szerelem?“

Te engemet szeretsz, én másért lánoglok — A kinek szíve tán ismét másért dobog És így tovább... tovább... más szeret mindenk,

Oly csillagok vagyunk mik egymást kergetik!

Vagy Petőfi, kinél a szolgál elzarándokol az imádot urnó sirjához, a kit azonban nem talál, mert annak szelleme a lovag sirját látogatja... Horác, Heine, Petőfi és Tóth Kálmán után is oly szépen, oly igazán mondja Tóth Ede „Falu rosszában“, a hű Boriska a szerencsétlen Gendör Sándorának: „En is sokat türtém és szenvedtem ám; kigyelmed másért én meg kigyelmedért...“

Gondoljunk meg arra a kis népdalra, melyet Molière idéz „Misanthrop“-jában —

Ha a király nékem adná Egész Paris városát, Es cserébe azt kívánna Hogy babám engedjem át: Azt felelném a királynak, Tartsa meg Párisit magának, Nekem pedig hagyja meg Drága szerelésemet! —

s okvetlenül eszünkbe fog jutni Petőfink „Alku“-ja. Ez a lánoglék közel rokonsága, a kik nem utánozzák egymást és mégis hasonlók!

Lovag.

mondhatjuk, karban valóban annak, hogy alig fele volt, a humor kurtakoresma keltekk; Donogán ily örömet „Boccaccio“ jötelek és való jó kedvebbnél-sebette vette az lett téren meg az jellegű meg úgy sem dics életnek) saját egylet estélye

* Adako

Gyarmatról Sipo János Lajos 30 kr, Nos 30 kr, N 50 kr. Tovább káról 1 frt.

* Város

után kapta a értesített, hósának Spa jére a kó zótt ki. E Spanga elfog nélkülnék nem emiltük, hogy már megkapta

* A csá

leményben em dőnek tartjuk aggyastán, a ves Tóth mert — ugyan ő is részt vet tábori lelkesz nyekt elteltek nyek toltak, időkre s értes még el s hiva még most is.

* A csán

folytatólag adé Dávid Mihály összesen 17 fr

* A kapir

által, különböző 16 egvény nyel hatósági igazol

* Közön

ván gőzmalom-honvéd-egyletű ftoft volt kegye tisztelt társula tenelem iránt núsító kegyes sebű köszöneté ohaját, hogy a részt nyereség landó virágzás a debreczeni

* Hg. Od

zateleptője ér polgármestert. este érkezik moz csoportja. mely allani. A hatós sukra megtette

* Adomá

egylet“ könyvt ur egy igen melyért fogadót nevében.

* Kovács Ist

* Hymen

eljegyezte a

* Olcso

bati estélyen egyik... glajuk, hogy ez gazdagon álli husz krajca déglőst is me ga, míg végre ama 20 krajcz „Korona“ vala gálta oda. A f

lat folyó évi m lése által a m debreczeni nód adományoztatót négylet és az közönségetet t ápril 2. Tiszteleti pénztárnok

* Helyrei

helyreigazításunk tevédség venszék nem országbiró elh lobogó a hivatt kitűzetett s a kir. törvényes

* A deb

e hó 16. 17. nagytanács

* Nyilva

gőzmalom-társ közgyűlése n zott jótékony kollégiumban lete részére egylete részé frtot, e kegye sért fogadja

aják, a földadósabályozás... Kóvacs Sándor földadó-bizottsági tag.

RECZEN

és közgazdasági hírlapra... Kóvacs Sándor földadó-bizottsági tag.

RECZEN kiadóhivatala

hírek... Sed prius Apulis lupis...

... Lovag.

mondhatjuk, hogy jó vezényletet láttunk... Adakozás. Garbóczy emlékére Füzes Gyarmatról következő adományokat vettük:

Városunk polgármestere tegnap délután kapt... Csángók fogadtatásáról hosszabb közleményben emlékeztünk meg; még felemlítendőnek tartjuk, hogy a csángók között volt egy aggyasztán, a ki élénken tudakozódott Kónyves Tóth Mihály ref. lelkész után...

Köszönetnyilvánítás. A debreczeni István gőzmalom-társulat a debreczeni 1848/9-iki honvéd-egyletnek az 1882-ik nyereségéből 20 főt volt kegyes adományozni. Tisztelettel a debreczeni 1848/9-iki honvéd-egylet.

Házings és a külföld. — Az európai hadsereg összes hadereje, egy bécsi lap számítása szerint, 9,557,000 embert tesz, s ha ezen óriási tömeget egytagu homlokvonallal fölállítanák, a szemléltartónak csak 6016 kilométert kellene végig lovalognia, mely vonalat egy középszerűságvágató ló 12 nap és 6 óra alatt futná be, egy gyorsvonat pedig 4 nap és 18 óra alatt.

nyilvánosan is a kollégium részéről hálás köszönetünket. Debreczenben, 1883. márcz. 31. Balogh Ferenc a kollégium igazgató tápára. Megfejtések. Borzasztó sajtóhibák csuszak be lapunk múlt számába, melyek közül épen a közölt számjegyű megfejtésére vonatkozó sor sajtóhibáját kérjük értelmezni következőképen.

A debreczeni kereskedelmi tanintézet végzett hallgatói, a földmívelési-, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumnak f. é. márczius hó 17-én 11.392. sz. a. kelt leirata szerint, a kereskedelmi, illetve közoktatási, másfelől pedig a közlekedési m. k. miniszteriumok közt létrejött megállapodás értelmében s a közhivatalnokok minőségéről szóló 1883 évi I. trvcskék 14. §-a szerint jövöben az áltami m. k. postahivataloknál rendszerint alkalmaztatni fognak, s erről a postaigazgatóságok egyidejűleg értesítettek.

Apró-cs eprő. Az elnök valamit ki akar vinni egy casinó közgyűlésén, azonban attól fél, hogy jászvaslata népszerűtlen. Kívitet egy csomó széklet s így szól: — A kik indítványomat ellenzik, foglalkoznak helyet s az elnök indítványa nem bukk meg.

Muzsák. — Színház. Szombaton f. hó 31-én Schiller „Stuárt Mária”-ja került színre Temesváryné Farkas Irma asszony második vendégjátékául, a művésznek multkor sikerének fókuszdája mellett s daczára az épen folyó vigalmaknak a multkorinál jóval nagyobb közönség jelenlétében. Ugy látszik, hogy minden előadásnál többen és többen leszünk; Temesváryné fokozatosan hódítja meg kissé kifáradt közönségünket. Farkas Irma asszony ezen szerepben valóban megérdemelte azt a szép köszöret, azt a riadó tetszést, melyel fogadták. Nem voltak oly szerencsések, hogy az előadást végig nézzük, azonban hatalmas benyomások birtokában távoztunk, látva azt az óriási erővel visszaadott s minden ízében kidolgozott jelenetet, midőn Mária Erzsébettel találkozott. A találkozás első pillanatában érzett iszony, azon pillanatnyi küzdelem, melyben a szerencsétlen s bukásában is nagy királyné erőt vesz magán, a megalázkodás s végül az eltojított gyűlölet viharos kitérése a művésznek játékában valóban mesteri kifejezésre talált. Hangja bizton uralta a fokozódó szenvedélyek egész skáláját, minden állása, minden mozzanata plasztikus volt s ezen elragadó játék elfeledtette a szükséges ellentét némi hiányát is, melyet a két királynő hasonló alakja, magassága a jelenetben különben okvetlen, éreztetett volna. — A másik királynőt, Erzsébetet Cséki Ilonka a. játszá; látszott, hogy ki akar tenni magáért még megjelenésében is; pompás öltöztetéssel hatással is volt a hölgyközönségre. Egy-két mozzanatát (p. o. ellágyulását Stuárt Mária levelének vétélekor s tetheten dühét midőn Mária „fattyunak” nevezi) lehetetlen figyelemreméltónak nem neveznünk. Hangja egészen más szakmára utalja — annál szebb, hogy ebben is vannak hatásos alakításai. Az urak közül Benedek ur jószágos, öreg lordját, Sömöló ur nemesen, hévvel alakított Mortimerjét kell kiemelnünk az első két felvonás benyomásai után. Azt reméljük, hogy a kitűnő művésznek, kinek szerződötése iránt lépéseket tenni valóságos kötelessége lett volna épen színház igazgatóságának itt időzése alatt shakespearei darabot, p. o. a különben is forcezerepét képező Macbetet, szinté megemléghetünk Jobb is lett volna ezt választani harmadik föl-lépésül, mert Schiller után még egyszer Schiller, Stuárt Mária után „Orleansi szűz” kissé egyhangúnak látszhaték.

gyászos kimeneteli csatában amazonok is vettek részt, a szegény aldozat nyakán és kezein fogaik nyoma ott maradt. A tettesek elfogattak. — „Ist keine Kapazität.“ Br. Rothschild Albert, br. Wodianer Mór és Weiss igazgató ma reggel visszautaztak Bécsbe; Hansemann igazgató Ruttek-Berlinen keresztül Rugen-szigetere utazott. — Így írják a lapok. Ezen urak tudvalevőleg a rente-conversio dolgában időztek Budapestén. Lapunk egy barátja véletlenül ott időzött a Perronon, midőn az előbbi három ur vasutra szállt s hallotta, a midőn Wodianer így szólott Rothschildhoz: „Szapáry ist keine Kapazität!“ Az érdekes nyilatkozat valódisága iránt kezességet vállalunk.

Az Abassidák sírja. Kairoban nagyon fontos leletre akadtak, az Abassidák sírjaira, melyeket a tudomány oly regén kutat. A sírok még teljesen ép állapotban vannak. A Vakuf-közigazgatás mernökelnöke, Franz bey, a multkor megvizsgálta a Szitte-Nefta mecset javítási munkálatait. Ez alkalommal egy teremben, szőnyegekkel felszerelt ravaszot mögött pompás arab írásfaragványokat vett észre. Ezen fölfedezés által kíváncsivá tétetvén, tovább haladt. Hosszu folyosón keresztül egy régi temetőbe, s innen azon terembe jutott, melyben a faragványok voltak. E bámulatos faragványok, mint később kitudott, az Abassidák sírjának koronáját képezik. A terem maga is igen érdekes látványt nyújt, boltozata kupola, s a világosság széles üvegekön keresztül árad a terembe, magikus fényt szórva szét.

Megkerült tolvaj. A helybeli kir. ügyészség már rég ideje keres egy Dzirdzjicsky Ferenc nevű tolvajt. Most a rendőrségnek sikerült az illetőnek lakását kitudni s előállítani. Dzirdzjicsky azonban bevallotta, hogy mult év okt. havában Budapestén akáczfautca 18. sz. a. lakó özv. Pillhartné szállásadója szekrényét feltörte, abból 18 frot, 2 darab arany gyűrűt, 1 pár fülbevalót s több fehérneműt ellopott s azzal megszökött. Dzirdzjicsky további illetékes elbánás végett a kir. ügyészségnek átadott.

Felhívás. Van szerencsém az I-ső magyar általános tisztviselő egyeslet tagjait tiszteletteljesen felhívni, miszerint tagkönyvecskéiket a mult évi kamat és osztalék felvétele céljából f. évi ápril hó 5 ig hozzám a kir. kataszteri igazgatóság hivatalos helyiségebe beküldeni sziveskedjenek, hogy azokat együttesen felteveszhessem. Debreczen, 1883. mártius 30. Hamar Károly egyleti ügynök.

jelentek: 12 kedvelt magyar népdal. Volt szeretőm. 2. Lekaszálták már a rétet. 3. Felleg borul az erdőre. stb. Enekhangra zongora kísérettel átírta: Varga József. Ára 1 frt. — Latabár Kálmán, színtársulatunk tehetséges ifjú tagjának holnap lesz jutalomjátéka „Figaró házassága” vigjáték előadása alkalmával Latabár ur, ki ugyane darabban mutatta be magát a nemzeti színházban is, ez alkalommal vesz búcsút a debreczeni közönségtől, mert legközelebb már, mint a nemzeti színház szerződött tagja, a fővárosba fog utazni. — Színházi hírek. Rónaszéki Gusztáv, szerdán fog fellépni a „Vörös hajú” című népsziműben, ezután Moliere „Szeleburdi”-jában fog vendégszerepelni. — Temesváryné Farkas Irma még a „Bagdadi herczegnő” című darabban fog fellépni. Utólsó fellépte az „Arria és Messalina” drámában lesz, mely egyuttal jutalomjátéka leend.

Közgazdaság. — Az iparos ifjusági vándorgyűlés és munkakiállításra vonatkozólag értesülünk, hogy a vándorgyűlés és kiállítás idei szekhelyén B-Gyulán mult hó 26-án népes értekezlet tartott, melyen az érdekeltek megállapodtak abban, hogy a folyó év aug hó 19. 20 és 21. napjain tartatják meg a vándorgyűlést s ezzel kapcsolatban a segéd és tanonc-munkakiállítás. Ez értekezleten a város iparosága legnagyobb készséggel karolta fel a hazai iparos ifjuságnak ezen országos jellegű mozgalmait, s ezzel a kiállítás ügye is biztosítottnak tekinthető.

Törvényeszek. — Törvényeszéki rovatunkban ezental tárgyalások határnapjait, a meunyre lehet előre közöljük, ugyszintén a hozott ítéleteket is. A nevezetesebb tárgyalásokról ezekre érdekesebb mozzanatairól részletes tudósítást közlünk, nagy gondot fordítva a tárgyalások vezetésének s a kiválóbb védészedék méltatására. — Tárgyalások. Ápril 4. Sárkány Mihály és Major Rakkal ellen magán lak megértése miatt Barna Sára ellen lopás bünténye. Dien József ellen súlyos testisértés bünténye. Ápril 5-én Takács János ellen gondatlanság által okozott emberölés bünténye.

A közönség köréből. T. szerkesztő ur! „A h-szobozsló kurzusolónő” című közlemény tárgyában válaszul: (Dr. Varga Géza ur a 61. számban megjelent „Nyilatkozat”-ára kérem közölni a következőket: Az orvos ur által tett nyilatkozat valótlán felvilágosításon alapulván azt a közönség félre vezetésére irányuló törekvésnek nyilvánítottam s hogy bizonyításon az 55 és 59. számban megjelent közleményekben előadottak valóságáról nyilatkozatom, miszerint érték a felelősséget elvállalom és elvárom, ha ugyan lesz bátorsága a védenőnek, hogy a maga utján tegye meg a sértett fel a kellő lépéseket. Az eddigiekhez még csak a következőket adja a közlő. Hogy a polgármester urnak a előjárásnak tudomással kellett birni a kurzusoló asszony itt létéről — igazolja hogy T. K. ki a fejelentést tette, mielőtt Szobozslóra hozta az asszonyt, a polgármester ur beleegyezését kikérte, mit meg is nyert; hogy nem egy hétig, hanem 3 hétig működött az asszony, s nemcsak éjjel hanem nappal is járt egyik háztól a másikhoz — az előjárás. rendőrség szemelátára a városház körül 300-400 embertől kísértetve, hogy polgármester ur egy unokáját gyógykezelte — szemelátára ennél fogva tudtával, sőt tisztességes, s avahihető emberek előtt, nem győzte az asszony ügyességét dicserni s egyes példákat felhozni. Biztos tudomásunk van arról is, hogy fejelentés történt a kapitányi hivatalnál, a hol felsőbb, polgármesteri, parancsra nem tetek lépéseket. Nem áll tehát, hogy az előjárás és így polgármester ur sem tudata az asszony elfogatásáig — semmit sem. Csak hogy akkor is megtudták! Karily bekötött szemének tintetmi fel a rendőrséget, mi jobban tudjuk, ki a hibás, mint a kik valótlán adatok alapján beszélnek. H-Szobozsló 1883. márc. 30. Névtelen.

— Naptár. Kedd, április 3. Prot. Dárius. Kath. Rikárd pk. Görög-orosz (márcz. 22.) Vaz old út — Nap kel 5 ó. 35 p. nyugszik 6 ó. 32 p.

— Színház: Hétfőn, ápr. hó 2-án „Orleansi szűz”. Schiller-től: Temesváryné Farkas Irma a asszony utolsóelőtti vendégszereplése. — Kedden április 3-án „Figaró házassága.” Latabár Kálmán jutalomjátéka s búcsufellépte.

Kis lottó. Márczius 31. Budapest 77 71 44 53 49 Lincz 68 55 12 36 37 Trieszt 57 81 69 71 39

Szerkesztői posta. P. J. urnak, Nyiregyháza. — Örvendünk az igértetnek. A kiküldötteteket közöljük. H. K. H-Szobozsló. — Közremunkálását ezután is szivesen vesszük. ÁRVÁOSKA. Köszönjük — hozzuk.

Felelős szerkesztő: GÁSPÁR IMRE Kiadó tulajdonos: KUTASI IMRE.

1883-iki friss töltésű szolvai, polenai és luhi Erzsébet ásványvizek diszesen kiállított üvegekben megrendelhetők: Munkácson és Nyiregyháza a központból. a fiókraktárból. MARSALOK KÁROLY, munkácsi urad. ásványvizek bérője.

Üzlet-megnyitás.

kész női ruha

Alulírottak tisztelettel tudatják a n. é. közönséggel, hogy

fehérnemű raktárukat

a Teleky-utca sarkán levő Tóth István-féle házban

(Frohner szállodával szemben),

a mai napon megnyitották, hol minden e szakmába vágó cikkek a legizlésebb kiállításban, a legutányosabb áron és pontos kiszolgálást mellett találhatók.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kérve
Debreczen, 1883. márcz. 12.

Tisztelettel
Berényi és Társa.
Budapestről.

Dreher Antal-féle KIVITELI PALACZKSEREK

egyedül kaphatók és megrendelhetők

csakis
DIETRICH és GOTTSCHLIGNÉL, Budapesten,

vagy
DREHER ANTALNÁL, Kőbányán.

A nyáron át naponta háromszor friss töltés a palaczkok töltése czéljára
eltett, legkiválóbb kiviteli palaczksereknek.

Ismét eladókát legnagyobb előnyökben és engedélyekben részesítjük.

Szives tudomásra.

Azon t. cz. közönséget, mely csak Dreher-féle kiviteli sert fogyaszt, arra figyelmeztetjük, hogy csak azon palaczksernek hamisítatlanságáért és eredetiségeért kezeskedünk, melyeknek vigné a „Dietrich és Gottschlig” név világosan olvasható.

LIEBIG
Társulat
HUSKIVONATJA
Fray-Bentosból (Del-Amerika)

A Liebig-féle huskivonat kevés más hozzávalóval kitűnő húsleves, s helyesen használva, nagy megerősítő és helyreállító szer. Egy angol font — 454 gramm Huskivonatból 190 adag erős lapátos leves készíthető. Minden Kórhozhoz egy körülményes használati utasítás van mellékelve.

CSAK VALÓDI
ha minden-köcsög ragjegyűn a feltaláló
Justus Liebig kébbe nyomott névaláírása van
mint alatt:

Justus Liebig

Kapható Debreczenben Csanak József, Geréby Fülöp,
Rickl József Zelmos kereskedésében.

Beküldetett.

Ezelőtt mintegy tíz évvel ballabombon kemény kinövés támadt, mely daczára a gyógykezelésnek napról-napra aggasztóbbá lett. A Miller féle tyukszem-balsam tíz napi használata után, a kinövés annyira megpuhult, hogy kőmómmal egy borsónagyságu tyukszemet vehettem ki belőle. Ez idő óta a megvastagodott bőr napról-napra lehámlik, úgy hogy most — 72 éves agg vagyok — ujászülöttnek érzem magam, minden fájdalomtól ment vagyok. E meglepően hathatós szert tehát saját tapasztalat után bárkinek is legmelegebben ajánlhatom.

1882. augusztus 23-án.

Telekfalvi Karátsonyi,
sóbányász pénztárnok.

A t. cz. közönségnek érdektelen utánzások alól biztosítása végett, kérem csak Miller tyukszem-balsamát kérni s különleges becsomagolására, figyelni.

Ára egy a dobozban nyitott üvegcsének használati utasítással és a dugaszra illesztett szörcsettel együtt 60 kr. Valódián kapható: Debreczenben: Stenczinger K. és Andree és Szabó fűszerkereskedő uraknál; Egerben: Köllner L. és Bairáth J. uraknál; Nagyváradon: Wurst J.; Nyiregyháza: Blumberg J. Buda-Pesten Miskolc J. uraknál. Nagyműhely és központi szétküldési raktár, Miller J. gyógyszerész Brassóban. Kevesebbet mint két üveget nem küldhetek.

Spitzwegerich-fele SZÖRP ÉS BONBONOK.

a legfrisebb növényből gyártva Strubecker C. okl. gyógyszerész és vegyész, László utódai I. Singerstrasse Nr. 6. Felül mulhatatlan gyógyhatásában mell- és tüdőbetegségeknel, továbbá bronchial, nyálkásság, köhögés, rekedtség, nehéz lélegzés, és gyermekeknel szamar-hurutnál.

Minden üveg a czéggel van ellátva.
Kapható Dr. Rotschneck V. Emil gyógyszer-tárában.

R. Th. Schwarzbrunn

Troppau, osztr. Siléziában

ajánlja gyártmányait valódi karlsbaadi thea, csemege, chocolate, gyümölcs félekből, valamint troppani csukor-ostyákat legfinomabb minőségben.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Debreczen, 1883. Nyomatott kiadótulajdonos KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

Üzlet-megnyitás.

Alulírott tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy

ugy NŐI mint FÉRFI szabó-
és divatárus kellékekben,

valamint mindenféle rövid, szövőárak, fehérneműek,
csipkék, szalagok, keztyűk és fűzőkben

dusan felszerelt üzletemet mai napon megnyitottam,

főtér Schäffe-féle házban

(a HUNGARIA kávéházzal szemben.)

E szakmában a legelső gyári helyeken szerzett tapasztalataim képesítenek mindenben rendkívül olcsó árakat szabhatni, és midőn még legpontosabb kiszolgálást biztosítok, kérem a n. é. közönség kegyes pártfogását.

Debreczen, 1883. márczius 21.

Tisztelettel

SCHWARCZ M. L.

ESTRAGON-MUSTAR

palent csomagokban.

SCHMIDT VIKTOR ES FIAL.

Bécsi különlegesség

legjobb belföldi márká 1/2, 1/4, 1/8, kilós üvegekben; csak védjeggyel ellátott valódi készítmény kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben.

Mária-celli GYOMOR-CSEPPEK,

erős hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen,

s feloldhatatlan az étvágyhiány, gyomorgyengeség, rossz szagú lehellet, szék, savanyú felbőgés, köhögés, gyomorhurut, gyomorégés, hangyáképződés, túlságos nyálkázás, sárgaság, undor és hányás, felfújás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulás, a gyomornak túlterheltsége étel és ital által, gilisztá-, lep- és máj-, betegségek, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvegcsé ára használat utasítással együtt 35 kr.

Kapható Debreczenben Dr. Kotschneck Emil és Göltl Nándor urak gyógyszer-tárában, valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszer-tárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben
Brady Karoly,
az „Órangyalhoz” címzett gyógyszer-tárában
Kremzierben, Morvaországban.

A budapesti Ásvány vegyészeti gyár Ákácfa-utca 35. szám.

ajánlja a következő cikkeket:

ROVAR POR!

svábok, oroszbogár, (bűdösvörös) poloska, balha, moly és minden a világon létező rovar ellen, azonnal ölé hatású.
Egy 25 deka súlyú csomag, utánvétellel 50 kr.

Fém tisztító pomádé,

fém-tisztító pasztanak is nevezve, legnagyobb fajta csomagolással együtt csak 50 kr. Utánvétellel.

Patkány- és egér-méreg!

a legjobb, biztos hatású, azonnal ölé szer, jótállás mellett csomagolással együtt utánvétellel 50 kr.

Vörös tisztító por,

15 diszesen kiállított csomag 50 kr. Utánvétellel.

Bécsi méz,

friss, 15 légmentesen elzárt csinosan kiállított csomag 50 kr. Utánvétellel.

KERESKEDŐK százalékban részestülnek, s kívánatra az összes gyártmányaink-ról árjegyzéket küldünk.

Tűzl feckendők
közsegeknek és gyáraknak.

Szivattyuk

minden célra

jutányosan kaphatók

Geitner és Rauschnál

BUDAPEST,

Sugár-ut 12.

Szilárd hazi kutak
költség-előirányzatok kívánatra.

Kávé — Thea,

közvetlenül HAMBURGBÓL posta útján, bérmentve, csomagolással, tisztán finom zamatu árak
5 kilós zsákokban utánvétellel.

Río finom, erős	frt 3.45 kr.
Santos, szepora, erős	3.60 "
Cuba, ff. zöld, erős	4.10 "
Ceylon, kékes zöld, erős	5.— "
Arany Jáva, különös finom, szelid	5.20 "
Portorico, izletes, zamatos	5.40 "
Gyöngy kávé igen finom	5.95 "
Jáva, n-gyszemű, erős, igen finom	5.95 "
Menado, barna, finom	6.35 "
Jáva, l. a., nemesített	7.20 "
Afrikai gyöngy Mokka, valódi	4.45 "
Arabiai Mokka, valódi nemesített	7.20 "

Igen kedvelt, finom zamatu.
Stambuli kávé-vegyíték 4.70 "
Thea, kilóként Congo, ff. 2.30 "
Sauhung, ff. 3.50 "
Családi thea, különös finom 4.— "
Asztali rizs pr. 5 kg. 1.40 "
Sago-gyöngy finom pr. 5 kl. 1.90 "
Árjegyzéket gyarmatárak, szeszes italok és különleges cikkek felett bérmentve küld.

A. B. Etlinger, Hamburgban. (8.)

BÉRBE ADÓ.

Szabolcs megyébe kebeleztett Nyir-Bétek község határában, mintegy ezer holdnyi (1200□ ölével számítva) tagos birtok, a melyben 145 holdnyi erdő-legelő, a többi szántó és kaszáló földekből állván, mely előbb házi kezelés alatt tartatván, kellő szolid gazdasági épületekkel és lakházzal ellátva, őszi vetéssel együtt bérbe rögtönkiadható; értekezhetni e felől Gerzon Odön gyárnál. Debreczen, mester- utca 1118 sz. alatt.

Az „István” gőzmalom-társulat 1882-İK ÉVROLI OSZTALÉKA

a 12-dik számú szelvény beváltása mellett minden 100 firtos részvény után 15 firtal a társulat pénztáránál, vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi-banknál f. é. ápril 1-től kezdve kifizetetik.

Az igazgatóság.